

Секція 17. Финансы, деньги и кредит, страхование и биржевое дело.

Гетьман Євген Миколайович

аспірант кафедри фінансів і кредиту

Інституту банківських технологій та бізнесу

Державного вищого навчального закладу

«Університет банківської справи»

м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ЦІЛЮВИХ ПРОГРАМ В УКРАЇНІ

До основних проблемних питань фінансування та виконання державних цільових програм в Україні, пов'язаними з розробленням та виконанням програм, відноситься незабезпечення програм реальними джерелами фінансування: прогностні обсяги фінансових ресурсів програм, у тому числі коштів державного бюджету, не узгоджуються з реальними можливостями їх фінансування. Тому, дослідження проблемних питань класифікації джерел фінансування державних цільових програм в Україні та надання пропозицій щодо її вдосконалення набуває першочергового значення.

Проблемні питання поняття та класифікації державних цільових програм досліджували такі вітчизняні та зарубіжні науковці, такі як О.І. Амоша, М. Аткинсон, В.Д. Базилевич, С. Бланк, Ш. Бланкарт, С.А. Буковинський, А.С. Гальчинський, Б. Гарднер, С.В. Голов, П.С. Єщенко, Є. Квейд, Д. Кліланд, В. Кінг, Д. Конон, К.В. Павлюк, В.Л. Плескач, Н.І. Рубан, І.Б. Стефанюк, Л. Твітен, А.А. Чухно, О.В. Шевчук. Однак, необхідно зазначити, що не зважаючи на значну кількість наукових праць та істотні досягнення в цій галузі, низка питань теоретико-методичного та практичного характеру щодо класифікації джерел фінансування державних

цільових програм залишаються остаточно не розв'язаними, дискусійними, потребують уточнень та подальшого розвитку.

Відповідно до Закону України «Про державні цільові програми» [1] джерела фінансування державних цільових програм поділяються на дві групи:

- 1) Державний бюджет України;
- 2) інші джерела, передбачені законом.

Проте, аналіз існуючих точок зору вчених щодо визначення джерел фінансування державних цільових програм вказує на їх неоднозначність. Тому, узагальнюючи наукові позиції можна виділити три види джерел фінансування державних цільових програм:

- Державний бюджет та фонди;
- місцеві бюджети і фонди;
- інші джерела (позабюджетні кошти).

Разом з тим, вивчення безпосередньо самих державних цільових програм, а також звітів державних замовників програм й органів фінансового контролю про хід виконання державних цільових програм [2, 3], дозволяє зробити деякі узагальнення. Зокрема, що друга група джерел фінансування державних цільових програм, згідно з Законом [1], може бути деталізована шляхом включення до її складу:

- місцевих бюджетів;
- цільових фондів коштів усіх рівнів;
- інших джерел фінансування (внески учасників реалізації програм; кошти суб'єктів господарювання, цільові відрахування від прибутку організацій, зацікавлених у здійсненні програм; гранти міжнародних організацій; благодійні внески; кошти міжнародних програм; кошти позабюджетних фондів тощо).

Також, доречно класифікувати джерела фінансування державних цільових програм за такими основними критеріями як регулярність використання, спосіб залучення та територіальне походження.

Крім того, деякі науковці класифікують джерела фінансування державних цільових програм за поділом фінансів (коштів) на [4]:

- публічні;
- приватні.

За фондами грошових коштів на [5]:

- публічні фонди (Державний і місцеві бюджети України з відповідними фондами);
- приватні фонди коштів (фонди грошових коштів юридичних осіб (суб'єктів господарювання), створених на праві приватної власності, а також грошові кошти фізичних осіб).

Джерела фінансування державних цільових програм також можна класифікувати в залежності від рівня управління національною економікою на джерела [6, 7]:

- центрального бюджету;
- адміністративних фінансів (область);
- позабюджетних коштів.

При цьому, більшість джерел фінансування державних цільових програм має внутрішнє походження. Деякі джерела фінансування державних цільових програм (інвестиції, благодійна допомога) можуть бути водночас і внутрішніми, і зовнішніми.

Тому, на основі проведеного аналізу, для врахування усіх особливостей джерел фінансування державних цільових програм, пропонується внести зміни до Закону в частині закріплення наступної розширеної класифікації джерел фінансування державних цільових програм в Україні:

- 1) Державний бюджет України;

- 2) місцеві бюджети;
- 3) цільові фонди;
- 4) інші джерела, які не заборонені законодавством.

Саме така розширена класифікація врахує усі напрацювання вітчизняних вчених у частині дослідження джерел фінансування державних цільових програм та буде відповідати міжнародному досвіду.

Література

1. Закон України "Про державні цільові програми" від 18.03.2004 р. № 1621-IV [Електронний ресурс] / Урядовий портал. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1621-15> – Назва з екрана.
2. Стан виконання державних цільових програм у 2015 році [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-A&tag=DerzhavniTsiloviProgrami> – Назва з екрана.
3. Стан виконання державних цільових програм у 2016 році [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-A&tag=DerzhavniTsiloviProgrami> – Назва з екрана.
4. Монаєнко А. О. Організація, форми і методи фінансування видатків бюджету [Текст] / А. О. Монаєнко // Наше право. – 2009. – № 1. – Ч. 2. – С. 68–72.
5. Лукашев О. А. Класифікація публічних фондів коштів в контексті побудови системи фінансового права / О. А. Лукашев // Форум права. — 2009. — № 3. — С. 403 — 407.
6. Абанкина И.В., Савицкая Е.В. Бюджетное финансирование образовательных учреждений: структура и источники денежных

средств / И.В. Абанкина, Е.В. Савицкая // Вопросы статистики — 2006. — №7. — С. 45-53.

7. Кочкарев Р.А. Целевые программы: инструментальная поддержка / Р.А. Кочкарев. // Экономика. – 2007. – С. 56-57.